

Asiel en terugkeer: Commissie stelt tijdelijke wettelijke en praktische maatregelen voor om de noodsituatie aan de EU-buitengrens met Belarus aan te pakken

Brussel, 1 december 2021

De Commissie komt vandaag met een reeks tijdelijke maatregelen op het gebied van asiel en terugkeer om Letland, Litouwen en Polen te steunen bij hun aanpak van de noodsituatie aan de EU-buitengrens met Belarus. Deze maatregelen zullen hen in staat stellen snelle en ordelijke processen op te zetten om de situatie te beheersen, met volledige inachtneming van de grondrechten en internationale verplichtingen, inclusief het beginsel van non-refoulement. Met dit voorstel wordt gevolg gegeven aan het verzoek van de Europese Raad aan de Commissie om alle nodige wijzigingen van het EU-rechtskader voor te stellen, alsook concrete maatregelen met toereikende financiële middelen, om te zorgen voor een onmiddellijke en gepaste reactie conform het EU-recht en internationale verplichtingen, inclusief de eerbiediging van grondrechten. De maatregelen, die gebaseerd zijn op [artikel 78, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie](#), zullen in werking treden nadat zij door de Raad zijn vastgesteld. Het Europees Parlement zal geraadpleegd worden. De maatregelen zullen van kracht blijven gedurende een periode van zes maanden.

Margaritis **Schinas**, vicevoorzitter voor de bevordering van onze Europese levenswijze: *"In de afgelopen weken hebben we het volledige gewicht van de EU in de schaal geworpen om de hybride aanval tegen onze Unie het hoofd te bieden. Samen hebben we duidelijk gemaakt dat pogingen om onze Unie te ondermijnen, alleen maar de onderlinge solidariteit zullen versterken. Vandaag geven we uiting aan die solidariteit in de vorm van een reeks tijdelijke en uitzonderlijke maatregelen die Letland, Litouwen en Polen de middelen zullen geven om op een gecontroleerde en snelle wijze op deze uitzonderlijke omstandigheden te reageren binnen de grenzen van de rechtszekerheid."*

Ylva **Johansson**, commissaris voor Binnenlandse Zaken: *"Hoewel de inspanningen van de EU snelle resultaten hebben opgeleverd, blijft de situatie delicaat. Om onze grenzen te beschermen, en om mensen te beschermen, geven wij de lidstaten vandaag de nodige flexibiliteit en steun om deze noodsituatie het hoofd te bieden, zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan de mensenrechten. Dit moet de betrokken lidstaten de mogelijkheid bieden om het recht op asiel onverkort te handhaven en hun wetgeving in overeenstemming te brengen met het EU-acquis. De maatregelen zijn ook doelgericht en in de tijd beperkt. Om onze reactie op hybride dreigingen toekomstbestendig te maken, wenden wij de geweldige diplomatieke en juridische macht van de EU aan om sancties toe te passen en derde landen ertoe te bewegen geen vluchten meer uit te voeren. Binnenkort wordt een hervorming van de Schengenregels voorgesteld. Het is zaak dat er nu vooruitgang wordt geboekt met het migratie- en asielpact."*

Voorgestelde voorlopige maatregelen

De maatregelen in dit voorstel zijn uitzonderlijk en buitengewoon. Zij zullen gelden voor een periode van zes maanden, tenzij ze worden verlengd of ingetrokken, en van toepassing zijn op onderdanen van derde landen die de EU op irreguliere wijze vanuit Belarus zijn binnengekomen en zich in de buurt van de grens bevinden of die zich aan een grensdoorlaatpost aanbieden. De belangrijkste elementen van het voorstel worden hieronder weergegeven.

Noodprocedure voor het beheer van migratie en asiel aan de buitengrenzen:

- De drie lidstaten zullen de **registratieperiode voor asielaanvragen**, die nu drie tot tien dagen bedraagt, tot vier weken kunnen **verlengen**. De lidstaten kunnen ook de **asielprocedure** aan de grens toepassen om alle asielaanvragen, inclusief beroepsprocedures, te behandelen binnen een maximale termijn van zestien weken - behalve als er onvoldoende bijstand kan worden geboden aan asielzoekers met specifieke gezondheidsproblemen. Daarbij moeten ze voorrang geven aan gefundeerde aanvragen en verzoeken van gezinnen en kinderen.
- **Essentiële opvangvoorzieningen:** de lidstaten zien erop toe dat de opvangvoorzieningen in

de basisbehoeften voorzien, inclusief tijdelijke huisvesting die is aangepast aan de weersomstandigheden, voedsel en water, kleding, toereikende medische zorg en bijstand aan kwetsbare personen, met volledige inachtneming van de menselijke waardigheid. De lidstaten moeten nauw samenwerken met het UNHCR en de relevante partnerorganisaties om mensen in deze noodsituatie te helpen.

- **Terugkeerprocedure:** de betrokken lidstaten zullen vereenvoudigde en snellere nationale procedures kunnen toepassen, onder meer voor de terugkeer van personen van wie het verzoek om internationale bescherming is afgewezen in deze context.

Alle procedures die overeenkomstig dit voorstel worden toegepast, moeten in overeenstemming zijn met de grondrechten en de specifieke waarborgen waarin het EU-recht voorziet, waaronder het belang van het kind, dringende medische zorg en behoeften van kwetsbare personen, het gebruik van dwangmaatregelen en detentieomstandigheden.

Praktische ondersteuning en samenwerking:

- **Steun van EU-agentschappen:** de EU-agentschappen staan klaar om de lidstaten te helpen als ze dat vragen. Het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO) kan helpen bij het registreren en behandelen van aanvragen, zorgen voor de screening van kwetsbare personen, en steun verlenen bij het beheren, opzetten en implementeren van passende opvang. Verdere steun van Frontex is beschikbaar voor grenscontroleactiviteiten, inclusief screening- en terugkeeroperaties. Ook Europol kan helpen door inlichtingen te verstrekken om de smokkel te bestrijden.
- **Blijvende samenwerking:** de Commissie, de lidstaten en de EU-agentschappen zullen hun samenwerking voortzetten; de lidstaten zullen onder andere relevante gegevens en statistieken moeten blijven rapporteren aan het EU-netwerk voor paraatheid en crisisbeheersing op het gebied van migratie.

De Commissie zal de situatie regelmatig opnieuw beoordelen en kan de Raad voorstellen om deze voorlopige maatregelen te verlengen of in te trekken.

Volgende stappen

Volgens artikel 78, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie kan de Raad na raadpleging van het Europees Parlement voorlopige maatregelen ten gunste van de betrokken lidstaten vaststellen. Dit gebeurt met gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Het door de Raad goedgekeurde besluit moet vanwege de urgentie van de situatie in werking treden op de dag na de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de EU.

Chronologisch overzicht

Sinds de zomer voeren het regime-Loekasjenko en zijn medestanders een hybride offensief tegen de EU, met name Litouwen, Polen en Letland, die het hoofd moeten bieden aan een verraderlijke nieuwe dreiging waarbij wanhopige mensen als drukmiddel worden ingezet.

In oktober 2021 heeft de Europese Raad de Commissie verzocht alle nodige wijzigingen van het EU-rechtskader voor te stellen om op te treden tegen deze door Belarus gesteunde instrumentalisering van mensen aan de buitengrens met de EU. Volgens artikel 78, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) kunnen voorlopige maatregelen worden vastgesteld wanneer er als gevolg van migratie een noodsituatie aan de EU-buitengrenzen is ontstaan.

Het voorstel van vandaag is het meest recente in een gecoördineerd EU-optreden dat het volgende omvat: gerichte maatregelen tegen transportondernemingen die mensensmokkel faciliteren of zich daarmee inlaten; diplomatiek en extern optreden; versterking van de humanitaire bijstand en steun voor grens- en migratiebeheer.

Dit voorstel is in overeenstemming met de alomvattende aanpak die is uiteengezet in het nieuwe migratie- en asielpact. Het vormt een aanvulling op de Schengengrenscodex en de aanstaande hervorming van Schengen, in het kader waarvan de Commissie een permanent kader wil voorstellen om situaties van instrumentalisering, waarmee de Unie in de toekomst nog te maken kan krijgen, aan te pakken.

De middelen voor dit voorstel zullen worden gefinancierd uit de begroting van de bestaande EU-financieringsinstrumenten voor de periode 2014-2020 en 2021-2027 op het gebied van migratie, asiel en grensbeheer. Wanneer dat in uitzonderlijke gevallen nodig zou zijn, als de situatie nog verslechtert, kan gebruik worden gemaakt van de flexibiliteitsmechanismen van het meerjarig financieel kader 2021-2027.

Meer informatie

[Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende voorlopige noodmaatregelen ten gunste van Letland, Litouwen en Polen](#)

[Mededeling: Respons op door staten georganiseerde instrumentalisering van migranten aan de buitengrenzen van de EU](#)

IP/21/6447

Contactpersoon voor de pers:

[Adalbert JAHNZ](#) (+ 32 2 295 31 56)

[Laura BERARD](#) (+32 2 295 57 21)

[Ciara BOTTOMLEY](#) (+32 2 296 99 71)

Voor het publiek: [Europe Direct](#) per telefoon [00 800 67 89 10 11](#) of [e-mail](#)

Related media

 [Visit of Ylva Johansson, European Commissioner, to Lithuania](#)